

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Obec s pověřeným obecním úřadem

Předkládá: Aneta Tykvartová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Plzeň 2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Aneta TYKVARTOVÁ**
Osobní číslo: **R14B0090P**
Studijní program: **B6804 Právní specializace**
Studijní obor: **Veřejná správa**
Název tématu: **Obec s pověřeným obecním úřadem**
Zadávací katedra: **Katedra veřejné správy**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Vymezení veřejné správy
3. Územní samospráva
4. Obec
5. Působnost obcí
6. Obec s pověřeným obecním úřadem
7. Město Všeruby
8. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah kvalifikační práce:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.
- GROSPÍČ, Jiří, Tomáš LOUDA, Lenka VOSTRÁ (eds.). Územní samospráva v České republice a Evropě. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-028-4.
- HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7179-254-3.
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2017**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 8. října 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Obec s pověřeným obecním úřadem“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svoji práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni 27. března 2017

.....

Aneta Tykvartová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu bakalářské práci JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za rady a připomínky a za podporu celé moje rodině a přátelům během celé doby studia.

Obsah

Úvod.....	1
1 Vymezení veřejné správy.....	2
1.2 Státní správa	4
1.3 Samospráva	6
1.4 Vztah státu a samosprávy	7
2 Územní samospráva	8
2.1 Právní úprava.....	9
2.1.1 Ústavní základy územní samosprávy	10
2.2 Kraje	11
2.3 Hlavní město Praha	12
3 Obce	13
3.1 Postavení obcí.....	13
3.3 Typy obcí.....	14
3.3.1 Města, městysy	16
3.3.2 Statutární města.....	17
4 Působnost obcí	18
4.1 Samostatná působnost	19
4.2 Přenesená působnost.....	20
5 Obec s pověřeným obecním úřadem	21
5.1 Historie a vývoj	22
5.2 Agenda obcí s pověřeným obecním úřadem	24
5.3 Orgány obce s pověřeným obecním úřadem	28
5.3.1 Zastupitelstvo obce.....	28
5.3.2 Rada obce	29
5.3.3 Starosta obce	30
5.3.4 Pověřený obecní úřad.....	30
5.3.5 Orgány zastupitelstva a rady	31
6 Město Všeruby	32
6.1 Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem Všeruby	32
6.1.1 Historie obce	34
6.2 Organizační struktura	36

6.3 Hospodaření obce	37
Závěr	39
Resumé.....	41
Seznam pramenů a literatury.....	42
Přílohy.....	45

Úvod

Obce jakožto základní jednotky územního členění státu a jejich právo na samosprávu jsou projevem každého demokratického státu, a proto je samospráva upravena právním předpisem nejvyšší právní síly našeho právního řádu, Ústavou České republiky a zároveň Listinou základních práv a svobod, která se však územní samosprávě nevěnuje v takovém měřítku. Základní stavební kámen této práce ale představuje zákon o obcích č. 128/2000 Sb., od kterého se odvíjí postavení a působnost jak obcí s pověřeným obecním úřadem, tak všech ostatních typů obcí.

V úvodních několika kapitolách jsou vysvětleny základní pojmy veřejné správy, její vymezení a zároveň stručná charakteristika státní správy, samosprávy a bližší vymezení územní samosprávy, aby byl čtenář seznámen s problematikou od jejích základů. V první polovině práce je navíc zařazeno téma obcí jako územněsprávních celků, jejich postavení a působnost.

Pátá kapitola je věnována obcím II. typu, tedy obcím s pověřeným obecním úřadem vykonávajícím státní správu v přenesené působnosti pro vyhláškou určený správní obvod. Závěrečná kapitola se zabývá konkrétním příkladem obce s pověřeným obecním úřadem, a sice městem Všeruby, které leží v Plzeňském kraji. V této kapitole je demonstrováno fungování obce s pověřeným obecním úřadem, její organizace a úkoly, které vykonává.

Cílem této bakalářské práce je přiblížit čtenáři fungování obcí, které nevykonávají jen základní rozsah přenesené působnosti, a ani nejsou obcemi s rozšířenou působností, která mají naopak tento rozsah nejširší. Obce s pověřeným obecním úřadem jsou významným článkem ve výkonu státní správy a podle mého názoru v častých případech článkem opomíjeným, zastíněným činností obcí s rozšířenou působností.

1 Vymezení veřejné správy

Pro pochopení samotného pojmu veřejné správy musíme nejprve pochopit pojem správy jako takové. Obecně správou rozumíme činnost, která směřuje k trvalému řízení určitých záležitostí s předem určeným cílem. Tento cíl nemusí nutně znamenat vytvoření nového stavu věcí, ale správa může vést k udržení stavu stávajícího, pokud se jeví jako žádoucí, nebo k jeho zlepšení.

Správou jako takovou můžeme podle sledovaných cílů rozdělit na správu soukromou a veřejnou, přičemž správa soukromá pochopitelně sleduje zájmy soukromé a správa veřejná zájmy veřejné.

V minulosti se pojem veřejná správa nesprávně užíval jako synonymum správy státní. Pojem veřejné správy byl pojmem státní správy záměrně nahrazován, aby se do podvědomí společnosti zaryla myšlenka státu a jeho orgánů jako jediného správce veřejných záležitostí. Samospráva se v sobě socialismu neuskutečňovala, jelikož veškeré veřejné záležitosti spravoval stát prostřednictvím svých orgánů. To však neznamená, že určité snahy o samosprávu v té době neexistovaly. Tyto snahy ovšem byly výjimečné a neznamenal žádnou hrozbu pro omezení státní moci.¹

V souvislosti s veřejnou správou jako celkem nesmíme opomenout její organizaci. Obecně rozlišujeme dva druhy organizace, a to formální a neformální. Neformální organizací je nenucený, dobrovolný, samovolně vznikající systém vztahů. V rámci této organizace nedochází k úpravě jednání a komunikace mezi jednotlivými subjekty a její struktura není pevně dána. Opačně je tomu u organizací formálních, které pevnou strukturu i upravená pravidla jednání mají.

Jak již vyplývá z výše uvedeného, veřejná správa je organizací formální, pro kterou jsou důležité určité zásady, na základě kterých organizace funguje a je podle nich uspořádána. Těmito zásadami máme na mysli organizační principy, z nichž se ve veřejné správě uplatňuje především princip centralizace a decentralizace, koncentrace a dekoncentrace anebo principy nadřízenosti a podřízenosti.

V souvislosti s organizací veřejné správy také dochází k vydávání tzv. organizačních aktů. Tyto akty jsou tvořeny základními pravidly, která upravují veřejnou správu jako takovou, její orgány (úřady), ale také subjekty a vykonavatele

---

¹Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha: C.H.Beck, 2016. s. 1-3.

státní správy odlišné od státu. S tím je spojen pojem organizační moci, která představuje oprávnění tyto akty vydávat a která náleží především moci zákonodárné.²

Jak již bylo uvedeno výše, v oblasti veřejné správy rozeznáváme její subjekty a vykonavatele. Subjekty veřejné správy jsou nositelé veřejné moci, kteří jsou odpovědní za výkon veřejné správy. Na základě toho, že veřejná správa je vykonávána buďto státem nebo jinými subjekty, na které stát výkon státní správy delegoval, mohou být subjekty veřejné správy stát, veřejnoprávní korporace, veřejné ústavy a podniky, ale také soukromé fyzické a právnické osoby, pokud jsou zákonem zmocněny k výkonu veřejné správy. Vedle toho vykonavatelé veřejné správy představují konkrétní správní úřady (orgány) určitého subjektu veřejné správy, které přímo vykonávají veřejnou správu, jednají jménem subjektu veřejné správy.

Tyto subjekty a vykonavatelé mají přiznanou určitou působnost a pravomoci. Působností rozumíme úkoly, které má subjekt povinnost vykonávat pro určité území, a rozdělujeme ji na působnost věcnou a územní.

Věcná působnost představuje již zmíněný okruh úkolů, které správní úřady nebo orgány plní. Tyto úkoly jsou buď koncentrovány u jednoho ústředního vykonavatele veřejné správy a tento vykonavatel zasahuje do všech záležitostí spojených s výkonem veřejné správy na daném území kromě těch, které jsou výslovně zákonem svěřeny jinému vykonavateli – v tom případě hovoříme o všeobecné působnosti, anebo jsou rozloženy mezi více vykonavatelů podle věcné příslušnosti úkolu. V tomto případě se jedná o dílčí působnost, v rámci které jsou vytvořeny tzv. resorty veřejné správy, které se zaměřují na určitý obor činnosti veřejné správy. Tyto resorty, mezi které jsou podle zaměření úkoly rozděleny, mají na starosti příslušná ministerstva nebo jiné ústřední správní úřady.³

Co se týče územní působnosti, zde rozeznáváme působnost celostátní, regionální a místní. Tedy vykonavatele veřejné správy, kteří vykonávají agendu pro celé území České republiky, pro určitý správní obvod, nebo např. pro území, které se překrývá se samotným územím dané obce.

Pravomoci vedle toho představují prostředky, kterými se mají veřejné úkoly plnit. Těmito prostředky jsou podle učebnice profesora Hendrycha:

---

²Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2016. s. 63-64.

³Tamtéž, s. 64 - 74.

- vydávání nařízení, příbuzných abstraktních aktů nebo opatření obecné povahy,
- vydávání správních (tj. konkrétních) aktů,
- uzavírání veřejnoprávních smluv,
- výkon rozhodnutí (exekucí)
- správní dozor.⁴

Podle nositele veřejné moci se veřejná správa člení na státní správu, samosprávu a tzv. „ostatní správu“, jejímž nositelem jsou na státu nezávislé subjekty veřejného nebo soukromého práva. Nositelem státní správy je stát a nositeli samosprávy územní a zájmové celky.⁵ Oblastí státní správy a samosprávy se věnují nadcházející podkapitoly.

1.2 Státní správa

Státní správa je ústředním pojmem veřejné správy, jehož nositelem je stát a je vykonávána jménem a v zájmu státu. Orgány státní správy mají kromě oprávnění provádět zákony i přiznanou zákonodárnou iniciativu. Vláda je oprávněna vydávat nařízení⁶ a ministerstva společně s jinými správními úřady a orgány územní samosprávy jsou taktéž nadána normotvornou pravomocí, jsou-li k tomu zákonem zmocněny⁷. Tato oprávnění dávají státní správě prováděcí a nařizovací charakter činnosti. Kromě toho má činnost státní správy dále charakter podzákonný, což znamená, že veškeré předpisy a jiné právní akty vydané orgány státní správy musí být v souladu se zákony a dalšími obecně závaznými právními předpisy, ale i normativními akty interními.

Podle stupně, na kterém je státní správa vykonávána rozeznáváme státní správu centralizovanou a decentralizovanou. První zmíněná představuje správu veřejných záležitostí soustředěnou u jednoho centrálního zdroje, tedy u ústředních orgánů státní správy koncentrovaných i dekoncentrovaných. V tomto systému jsou veškeré orgány vykonávající státní správu zcela závislé na hlavním centru.⁸

⁴Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha: C.H.Beck, 2016. s. 75 – 76.

⁵Pomahač, R. a kol. Veřejná správa. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 55.

⁶ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, čl. 78

⁷ Tamtéž, čl. 79 odst. 3

⁸Koudelka, Zdeněk. Právní předpisy samosprávy. 2. aktualiz. a přeprac. vydání. Praha: Linde, 2008. s. 15 – 16.

Stát vykonává státní správu přímo prostřednictvím orgánů, které za tímto účelem zřídil, nebo nepřímo prostřednictvím orgánů, na které výkon státní správy přenesl. Přímé vykonavatele upravuje ústavní zákon č. 1/1993Sb., Ústava České republiky v hlavě III, která zahrnuje:

- prezidenta republiky v čl. 54 – čl. 66,
- vládu v čl. 67 – čl. 78,
- ministerstva a jiné správní úřady v čl. 79.

Další orgány, které jsou oprávněny vykonávat veřejnou správu, představují veřejné ozbrojené a jiné veřejné sbory a tyto jsou společně s výše zmíněnými také označovány jako orgány ústřední.

Jak již bylo naznačeno, státní správa se nadále dělí na státní správu ústřední a územní. Ústřední státní správu tvoří orgány představované vládou, ministerstvy a jinými správními úřady, jakými jsou např. Český statistický úřad nebo Úřad pro ochranu osobních údajů.

Kromě těchto orgánů existují ještě další druhy jiných správních úřadů, které jsou podřízeny ministerstvům či jiným správním úřadům a mají buďto celostátní působnost, nebo omezenou územní i věcnou působnost. Příkladem orgánu podřízeného ministerstvu s celostátní působností je Česká obchodní inspekce podřízená Ministerstvu průmyslu a obchodu. Orgány s omezenou územní a věcnou působností můžeme také nazývat orgány dekoncentrovanými. Těmito územními odbornými správními úřady jsou např. katastrální nebo finanční úřady.

Územní státní správu vykonávají orgány, na které stát tento výkon delegoval, tzn., na které stát výkon státní správy přenesl, nebo komu tento výkon propůjčil. Nejčastějším případem je výkon přenesené působnosti orgánů územních samosprávních celků přiznaný Ústavou ČR čl. 105: „*Výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon.*“. Kromě toho mohou vykonávat státní správu soukromoprávní subjekty, kterými je např. lesní stráž.⁹

---

⁹Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. s. 79 - 86.

1.3 Samospráva

Druhým subsystémem veřejné správy je samospráva, která představuje spravování záležitostí určitého celku samostatně prostřednictvím svých vlastních orgánů odlišných od státu. Je jednou ze součástí demokratického právního státu a nositeli veřejné moci jsou v tomto případě veřejnoprávní korporace územní či zájmové.

Veřejnoprávní korporace je právnická osoba s právní subjektivitou, založená na členském principu. Podle Hendrycha lze veřejnoprávní korporaci definovat jako: „člensky organizovaný subjekt veřejné správy, kterému byla svěřena moc samostatně plnit veřejné úkoly.“¹⁰ K plnění úkolů využívají tyto korporace jak veřejnoprávní, tak soukromoprávní prostředky a vytvářejí si vlastní orgány. Veřejnoprávní korporace jsou nezávislé na orgánech státu, stát si ponechává pouze možnost kontroly a dozoru nad jejich činností. Veřejnoprávní korporace vlastní majetek, se kterým hospodaří.

Dále lze podle Hendrycha rozdělit veřejnoprávní korporace podle jejich základu na veřejné korporace územní, osobní a věcné, z čehož zároveň vyplývá dělbá samosprávy na samosprávu územní a zájmovou.

V rámci územní samosprávy si svoje záležitosti spravují územní korporace, kterými rozumíme celky založené na osobním a územním základu a kterým je přiznána právní subjektivita. Tradičně je takovou korporací kraj nebo obec.

Osobní veřejnoprávní korporace můžeme také nazvat korporacemi zájmovými, tvořící zájmovou samosprávu. Vznikají opět na členském základu, přičemž tyto osoby se sdružují na základě společných zájmů (resp. povolání, profesí). V souvislosti s tím lze také rozeznávat osobní korporace, v nichž je členství dobrovolné a ty, které jsou postavené na členstvích nucených.¹¹ Takovou korporací je např. Notářská komora ČR, která sdružuje všech osm regionálních notářských komor a v nich všechny notáře z celé České republiky.

Věcné korporace, jak už název napovídá, jsou založené na věcném nebo také materiálním základě. To znamená, že tato korporace je založena na „vlastnictví

---

¹⁰ Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. s. 68

¹¹ Tamtéž, s. 69

*k určité věci, nebo obstarávání společných záležitostí, zejména služeb (např. svazky obcí).*¹²

1.4 Vztah státu a samosprávy

Ačkoliv se samospráva prezentuje jako na státu nezávislá jednotka, její nezávislost není zcela bezmezná. Toto tvrzení podporuje i fakt, že samospráva je zřizována ústavou, ústavními zákony i zákony. Tedy právními předpisy, které schvaluje zákonodárce. Tím se dostáváme k zasahování státu do činnosti samosprávy, zejména té územní. To je totiž upraveno čl. 101 odst. 4 Ústavy: „*Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem.*“

Stát zasahuje do samosprávy prostřednictvím všech složek veřejné moci, tedy mocí zákonodárnou, výkonnou i soudní. Zákonodárce, jak je uvedeno výše, zasahuje do činnosti samosprávy prostřednictvím přijímání zákonů a ústavních zákonů, které samosprávu zavazují. Výkonné moci náleží právo kontroly a dozoru činnosti samosprávy a konečně moc soudní se věnuje přezkoumávání individuálních a normativních právních aktů samosprávy. Součástí této pravomoci je zároveň možnost rušit tyto akty v případě jejich rozporu se zákonem.¹³

Výkon přenesené působnosti je obcím a krajům svěřen státem a stát si zároveň ponechává i právo kontroly a dozoru nad výkonem jak přenesené, tak samostatné působnosti těchto územně samosprávných celků. Dalším faktem je, že se v právních předpisech upravující obce a kraje objevují ustanovení, která zaručují obcím a krajům příspěvky na výkon státní správy ze státního rozpočtu.¹⁴

---

¹² Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. s. 70

¹³ Koudelka, Zdeněk. Právní předpisy samosprávy. 2. aktualiz. a přeprac. vydání. Praha: Linde, 2008. s. 19

¹⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 62 a zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, § 29 odst. 2

2 Územní samospráva

Část veřejné správy, v rámci které si subjekty spravují své záležitosti na určitém území samostatně, se nazývá územní samospráva. Nositele veřejné moci v tomto případě představují obce a kraje jako územně samosprávné celky.

Obce a kraje vykonávají samosprávu ve své samostatné působnosti a dále jsou kompetentní k výkonu státní správy, jež stát na orgány územních samosprávných celků přenesl, a kterou vykonávají ve své přenesené působnosti. Územní samosprávné celky jsou založeny na územním a osobním základu a jsou nadány právní subjektivitou.

Územním základem rozumíme území vymezené hranicí obce (kraje), na které daný územní samosprávný celek vykonává veřejnou správu. Změnu hranic obce lze realizovat podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) sloučením, připojením či odloučením obce, a to pouze na základě konsenzu dotčených obcí, popř. rozhodnutím orgánu vyššího samosprávného celku v přenesené působnosti.¹⁵ Změnu území kraje lze uskutečnit pouze zákonem.¹⁶

Obecně podle Ústavy České republiky čl. 100 odst. 1 jsou územní samosprávné celky územním společenstvím občanů. Pokud se podíváme hlouběji do příslušných předpisů upravujících existenci územních samosprávných celků, zjistíme, že občanem obce je fyzická osoba, která je státním občanem ČR a má trvalý pobyt na území obce.¹⁷ Totéž platí i o občanech kraje jakožto vyššího územně samosprávného celku s tím rozdílem, že fyzická osoba je přihlášená k trvalému pobytu na území některé obce či vojenského újezdu, které náleží do území daného kraje.¹⁸

Právní subjektivita územních samosprávných celků se dá dovodit ze srovnání jednotlivých ustanovení Ústavy ČR, zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákona o obcích (resp. o krajích). Čl. 101 odst. 3 Ústavy České republiky říká: „*Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.*“. Zákon o obcích toto ustanovení ještě rozvíjí, a to konkrétně §2 odst. 1: „*Obec je veřejnoprávní korporací,*

¹⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení). § 19 - § 26a

¹⁶ Podle čl. 2 ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků.

¹⁷ Tamtéž. § 16 odst. 1

¹⁸ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení). § 12 odst. 1

má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající.“. A konečně §15 odst. 1 občanského zákoníku říká: „Právní osobnost je způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti.“. Z toho logicky vyplývá, že územně samosprávný celek jakožto veřejnoprávní korporace s určitými právy a povinnostmi má právní osobnost neboli právní subjektivitu.

2.1 Právní úprava

Územní samospráva si prošla během dlouhých let procesem složité transformace a reformami, které postupně pozměňovaly její podobu až do té současné. V současné době je oblast územní samosprávy upravena ve všech pramenech nejvyšší právní síly našeho právního řádu. Listina základních práv a svobod se tématu věnuje především v rámci politických práv občana. Územní samospráva nebo její orgány jsou přímo zmíněny zejména v čl. 17 odst. 5, který ukládá orgánům územní samosprávy a státní správy informovat občany o své činnosti. Dalším ustanovením je čl. 18 odst. 1, který se věnuje petičnímu právu občanů a v neposlední řadě v hlavě páté, čl. 36.¹⁹ Kromě toho lze také zmínit čl. 21 odst. 1 Listiny, který přiznává občanům právo podílet se na správě veřejných záležitostí, a to přímo nebo nepřímo prostřednictvím volby svých zástupců.

Na tomto nejvyšším stupni právní síly předpisů upravujících územní samosprávu stojí také zákony ústavní. Takovým důležitým ústavním zákonem je např. zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, kterým bylo vytvořeno 14 vyšších územních samosprávných celků – krajů.

Kromě zákonů dále územní samosprávu upravují i prameny vyšší právní síly, mezinárodní právo. V této oblasti bychom měli zmínit především Evropskou chartu místní samosprávy, která byla vydána Radou Evropy 15. října 1985 ve Štrasburku. Prezident České republiky tuto chartu ratifikoval a pro naše území vstoupila v platnost 1. září 1999.

---

¹⁹Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2016. s. 90

Další právní úpravu na úseku územní samosprávy tvoří zákony. Zde je výčet těch nejdůležitějších:

- zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu,
- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení),
- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení),
- zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze,
- zákon č. 147/2000 Sb., o okresních úradech,
- zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů,
- zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností,
- zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu,
- a další.

Na druhé straně oproti těmto předpisům s vyšší právní silou stojí ale i vyhlášky a nařízení vydávané orgány státu. Vzhledem k tématu této bakalářské práce se sluší alespoň zmínit Vyhlášku Ministerstva vnitra o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, tedy vyhlášku č. 388/2002 Sb., která je účinná od 1.1.2003.²⁰

2.1.1 Ústavní základy územní samosprávy

Nejvýznamnějším pramenem práva pro Českou republiku, ve kterém jsou základy územní samosprávy položeny, je Ústava ČR.

Za nejdůležitější článek v rámci tohoto ústavního zákona považujeme čl. 8, kterým se zaručuje samospráva územních samosprávných celků. Následující o něco podrobnější úpravu najdeme v hlavě sedmé Ústavy s názvem „Územní samospráva“.

Hlava sedmá obsahuje 7 článků, resp. 6, poněvadž článek 103 byl zrušen. V těchto člancích je obsaženo základní rozdělení našeho území na obce a kraje, tedy na základní územní samosprávné celky a vyšší územně samosprávné celky (čl. 99).

Dále jsou tyto celky definovány jako územní společenství občanů, která mají právo na samosprávu a že obce jsou vždy součástí určitého kraje, který může být vytvořen či zrušen pouze ústavním zákonem (čl. 100).

---

²⁰ § 28 Vyhlášky č. 388/2002 Sb.

Článek 101 upravuje hlavní orgán územních samosprávných celků – zastupitelstvo, a dále definuje územní samosprávné celky jako veřejnoprávní korporace hospodařící se svým majetkem. V posledním odstavci je upraven zásah státu do samosprávy.

Články 102 a 104 se věnují zastupitelstvům a jejich členům, jakožto osobám voleným do funkce zastupitele s čtyřletým funkčním obdobím (čl. 102). Rámcově je upravena působnost a pravomoci zastupitelstev a v neposlední řadě přiznáno právo vydávání obecně závazných vyhlášek (čl. 104).

Poslední článek ústavní úpravy územní samosprávy je věnován výkonu přenesené působnosti územních samosprávných celků (čl. 105).

2.2 Kraje

Vyšší územně samosprávné celky, jak Ústava ČR kraje nazývá, byly vytvořeny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb. a jejich postavení, orgány a činnost jsou upraveny zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení). Jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou vlastnit majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu²¹ a jsou samostatně spravovány zastupitelstvy krajů²².

Obce a vojenské újezdy nacházející se na území kraje jsou jeho součástí a občany kraje představují fyzické osoby, občané České republiky, kteří mají přihlášené trvalé bydliště v některé obci, nebo na území vojenského újezdu náležícího do kraje. Občané se po dovršení 18 let věku mohou zapojit do chodu kraje. Plnoletí občané mají aktivní i pasivní volební právo, tedy mohou být voleni do zastupitelstva kraje nebo volit jeho členy. Mohou vykonávat i jiné funkce v zastupitelstvu či v jiných orgánech kraje.

Kromě toho občané starší 18 let s trvalým bydlištěm na území kraje mají možnost nahlížet do rozpočtu, závěrečného účtu a usnesení orgánů, vyjadřovat se k nim, či vznášet připomínky, návrhy a podněty k projednání. V neposlední řadě mají tito občané právo účastnit se zasedání zastupitelstva, která jsou veřejná. Tyto práva jsou však přiznána i občanům, kteří vlastní na území kraje nemovitost²³ a cizincům,

---

²¹ § 101 odst. 3 Ústavy České republiky

²² § 101 odst. 2 Ústavy České republiky

²³ Bez podmínky přihlášeného trvalého pobytu.

kteří jsou na daném území kraje přihlášení k trvalému pobytu a pokud tak stanoví mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána.

Vyšší územně samosprávné celky mají právo vlastnit majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu. Majetek kraje je evidován a kraj má povinnost ho chránit, pečovat o něj a hospodárně s ním nakládat.

Kraj si na základě zákona o krajích zřizuje orgány, které jsou upraveny čtvrtou hlavou tohoto zákona. Těmito orgány je zastupitelstvo, rada, hejtman, krajský úřad a zvláštní orgány kraje, které zřizuje hejtman pro výkon přenesené působnosti.

2.3 Hlavní město Praha

Praha (dále jen „hl. m. Praha“ nebo „hlavní město“) je hlavním městem České republiky a má postavení kraje a obce. Postavení hlavního města i jeho částí, občané, orgány a jejich činnost jsou upravené v zákoně č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

Stejně jako kraje a obce je i hl. m. Praha veřejnoprávní korporací, která vlastní majetek a hospodaří s ním. Praha tvoří správní území, které je tvořeno jednotlivými městskými částmi. Ty vykonávají samostatnou působnost, která vyplývá ze zákona o hlavním městě Praze, ze zvláštních zákonů a ze Statutu hl. m. Prahy²⁴, který byl vydán zastupitelstvem hlavního města 21.12.2000 podle §17 odst. 3 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Přenesenou působnost vykonávají městské části na základě zákona o hl. m. Praze.

Pro ostatní postavení a občany Prahy platí stejná nebo podobná pravidla jako pro tuto oblast v rámci zákona o krajích či o obcích, pouze s příslušností k hlavnímu městu, resp. městským částem.

Orgány hlavního města tvoří zastupitelstvo a rada hl. m. Prahy, primátor hl. m. Prahy a zvláštní orgány, Magistrát hl. m. Prahy a městská policie hl. m. Prahy.²⁵

---

²⁴ Obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy, kterou se vydává Statut hlavního města Prahy. [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/test/vyhledavani_v_pravnich_predpisech/rok_2000-vyhlaska_cislo_55_ze_dne_21_12_2000.html

²⁵ Horzinková, Eva; Novotný, Vladimír. Základy organizace veřejné správy v ČR. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. s 199 – 221 a zároveň zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

3 Obce

Základní územní samosprávné celky, jak obce označuje Ústava ČR v čl. 99, jsou veřejnoprávními korporacemi a zároveň územními společenstvími občanů, kteří mají právo na samosprávu.²⁶ Obce jako základní jednotky územního členění státu jsou tvořeny územním a osobním základem, které jsou objasněny v několika prvních odstavcích druhé kapitoly této bakalářské práce.

Právní postavení všech obcí s výjimkou hlavního města Prahy upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Protože však existují obce s počtem obyvatel nižším než 100 a na druhé straně města s několikatisícovým počtem obyvatel, v našem zákonodárství se prolínají dvě základní zásady, podle kterých je tvořen co nejuniverzálnější model vnitřní organizace a působnosti obcí. První zásadou je zásada jednotné právní úpravy, která je závazná pro všechny obce a která stanovuje základy vnitřní organizace a samostatné působnosti všech obcí na našem území a zároveň zrovnoprávňuje všechny základní územní samosprávné korporace v České republice.

Druhou zásadou je zásada rozdělení obcí na druhy, z čehož vyplývá určitá odlišnost právního postavení jednotlivých obcí.²⁷ Zákon o obcích rozlišuje podle této zásady obce jako základní typ jednotky územního členění státu (§1 – 2), města (§3 odst. 1), městyse (§3 odst. 2) a statutární města, kterým je věnována celá hlava VIII zákona o obcích. Těmito typy obcí se budeme dále zabývat v nadcházejících kapitolách.

3.1 Postavení obcí

Stejně jako Ústava ČR definuje (dá-li se tento pojem použít) obec jako základní územní samosprávné společenství občanů s určitým územím vymezeným hranicemi obce, i zákon obcích takto obec vystihuje, a to hned v §1. Postavení obcí se totiž věnuje hned první díl první hlavy zákona o obcích.

Obec je veřejnoprávní korporací vlastníci majetek a vystupující svým jménem v právních vztazích, z nichž je odpovědná (§2 odst. 1). Obec má pečovat o

---

²⁶ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, čl. 100 odst. 1

²⁷ Kopecký, M. Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 108 – 109

rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, a zároveň chránit veřejný zájem (§2 odst. 2).

Obce jsou samostatně spravovány zastupitelstvem a své záležitosti si spravují samy. Obci je též přiznána pravomoc vydávání obecně závazných vyhlášek v samostatné působnosti a nařízení v působnosti přenesené. Oba tyto právní předpisy se vyhláší vyvěšením na úřední desce obecního úřadu po dobu 15 dnů a oba zasílá obec ústřednímu správnímu orgánu. Obecně závazné vyhlášky se zasílají Ministerstvu vnitra, zatímco nařízení má obec povinnost zaslat příslušnému krajskému úřadu. Obce mají dále povinnost evidovat vydané právní předpisy, které společně s evidencí musejí být veřejnosti přístupné.

Občany obce jsou fyzické osoby, státní občané České republiky, kteří mají nahlášen trvalý pobyt na území obce. Tito občané se mohou po dosažení 18 let podílet na chodu obce, a to především svým aktivním a pasivním volebním právem v rámci zastupitelstva obce. V neposlední řadě mají možnost hlasovat v místním referendu, účastnit se a vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva nebo nahlížet a vyjadřovat se k rozpočtu obce a závěrečnému účtu. Tyto práva mají kromě občanů obce i osoby, které vlastní na území obce nemovitost nebo cizí státní občané, kteří mají hlášen trvalý pobyt v obci a dovoluje-li to mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána.

Obec může měnit svoje území slučováním, připojováním či odlučováním obcí, jak je stanoveno v §19 a následujících zákona o obcích.

Každá obec má svůj název, stejně tak i části obce a ulice. Budovy jsou označeny popisnými čísly, evidenčními čísly nebo obojím. Obce mohou mít vlajku a znak.²⁸

3.3 Typy obcí

V úvodu třetí kapitoly této bakalářské práce jsme si uvedli dvě zásady, které se uplatňují na našem území. Druhou ze zmíněných zásad byla zásada rozdělení obcí na základní druhy, kterými byly základní obce (obce, které nejsou městem ani městysem), městyse, města a statutární města.

---

²⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), Hlava I

Obcemi je nutno chápat všechny výše zmíněné typy obcí, to znamená od nejmenších obcí jakou je např. obec Čilá (okres Rokycany) a obec Vysoká Lhota (okres Pelhřimov), které čítají podle Českého statistického úřadu (dále jen „ČSÚ“) 15 obyvatel. Na druhé straně je obcí i největší město České republiky Praha, s počtem obyvatel 1 267 449 k datu 31.12.2015.²⁹

Obecně můžeme obce podle rozsahu výkonu státní správy rozdělit na 3 druhy. Toto rozdělení také vyplývá ze zákona o obcích. Hlava III tohoto zákona se věnuje přenesené působnosti obcí, v rámci které se nám prostřednictvím §61 dostává rozdělení obcí na 3 typy, a to na obce I. typu, II. typu a III. typu.

Obce I. typu či stupně představují všechny obce na našem území vykonávající základní rozsah přenesené působnosti, a to jen v rámci svého správního území, tzn. pro území této jedné dané obce. Podle ČSÚ čítala na konci roku 2016 Česká republika 6 258 obcí³⁰ s výkonem základního rozsahu přenesené působnosti.

Obce II. typu jsou stanovené zákonem č. 314/2002 Sb., jehož přílohou č. 1 je výčet obcí s pověřeným obecním úřadem, jak obce II. typu zákon o obcích nazývá. Správní obvody těchto obcí jsou nadále stanoveny vyhláškou ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb. Obce s pověřeným obecním úřadem vykonávají přenesenou působnost pro vlastní území obce a zároveň pro obce I. typu, které spadají do správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem, a jejichž orgán, kterému byl výkon přenesené působnosti svěřen, neplní své povinnosti v této oblasti. O tomto převedení pravomocí rozhoduje krajský úřad.³¹ Tyto obce plní úkoly v oblasti ochrany přírody, zemědělského a půdního fondu nebo mají např. pravomoc rozhodovat v prvním stupni správního řízení v určité oblasti. Kromě jiného je pro správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem zřízen matriční a stavební úřad.

Obce III. typu neboli obce s rozšířenou působností jsou tvořeny správním obvodem, který v sobě dále zahrnuje i správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem a současně obcí I. typu. Vykonává tak státní správu pro největší správní obvod ze všech těchto tří typů obcí. Podobně jako obce s pověřeným obecním

---

²⁹ Český statistický úřad. *Česká republika v číslech – 2016*. [online]. [cit. 2017-03-06].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-republika-v-cislech>

³⁰ Český statistický úřad. *Malý lexikon obcí České republiky – 2016*. [online]. [cit. 2017-03-06].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/50418271/32019916001.pdf/7953f7ea-f5c7-4113-8e48-78633d733505?version=1.1>

³¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §64 – 65

úřadem jsou i obce s rozšířenou působností stanoveny přílohou č. 2 zákona č. 314/2002 Sb. a jejich správní obvody stanoveny taktéž vyhláškou ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb. Institut obcí s rozšířenou působností vznikl po zrušení okresních úřadů, kdy byly téměř veškeré pravomoci bývalých okresních úřadů převedeny prostřednictvím zákona č. 314/2002 Sb. na obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Všechny tyto obce jsou městy, tudíž obecními úřady jsou v tomto případě městské úřady a magistráty, a celkem jich působí na našem území 205 (viz příloha č. 1). Do činnosti obcí III. typu bychom mohli zařadit činnosti, které vykonávají obce I. a II. typu a navíc vykonávají agendu týkající se občanských průkazů a cestovních dokladů, řidičských průkazů, registru obyvatel a motorových vozidel nebo je zde zřízen např. živnostenský úřad.³²

3.3.1 Města, městyse

Města jsou podle zákona o obcích ty územní jednotky, které již městy byly, a to v den účinnosti zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, a dále města, která mají alespoň 3 000 obyvatel a předloží návrh předsedovi Poslanecké sněmovny, který po předchozím vyjádření vlády tento návrh přijme.³³ Městem též je, nebo může být, obec, která byla před 17. květnem 1954 městem a požádá o udělení statusu města předsedu Poslanecké sněmovny.³⁴ Orgány města jsou zastupitelstvo města, rada města, starosta, zvláštní orgány zřizované starostou a městský úřad.

Městysem je obec, která předloží návrh předsedovi Poslanecké sněmovny a ten obci po vyjádření vlády status městyse udělí.³⁵ Dále, stejně jako u měst, je městysem ta obec, která byla městysem před 17. květnem 1954 a požádá o to předsedu Poslanecké sněmovny.³⁶

Působnost měst nebo městyšů se zásadně neliší a stejně tak jejich vnitřní uspořádání. Viditelným rozdílem jsou především označení příslušných orgánů, jejichž kmenové názvy zůstávají a přívlastky se mění v souvislosti na druhu

---

³² Portál územního plánování. *Obce*. [online]. [cit. 2017-03-06]. Dostupné z:

<http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

³³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §3 odst. 1

³⁴ Tamtéž, §3 odst. 3

³⁵ Tamtéž, §3 odst. 2

³⁶ Tamtéž, §3 odst. 4

obecního zřízení. Určitý výraznější rozdíl jak v označení orgánů obce, tak v přiznané působnosti tvoří statutární města.³⁷

3.3.2 Statutární města

Statutárními městy podle §4 odst. 1 zákona o obcích jsou města: Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav a Prostějov.

Tato města můžeme podle jejich uspořádání rozdělit na územně členěná statutární města a ostatní. První zmíněná města si svoje vnitřní uspořádání upravila obecně závaznou vyhláškou, takzvaným statutem města. Na základě tohoto předpisu se statutární města rozčleňují na městské obvody či městské části.

Ostatní statutární města mají právní postavení podobné jiným městům. Rozdíly spatříme zejména v označení orgánů statutárních měst a v rozsahu výkonu státní správy, kdy statutární města vykonávají přenesenou působnost v rozsahu obcí s pověřeným obecním úřadem i obcí s rozšířenou působností.³⁸

Orgány statutárních měst jsou zastupitelstvo města, rada města, primátor zastupovaný náměstkem (nebo více) a magistrát města. Statutární města dále zřizují funkci tajemníka, který je jmenován a odvoláván primátorem se souhlasem ředitele krajského úřadu.³⁹

Zvláštní postavení jako obecní zřízení má hlavní město Praha, které již bylo stručně popsáno v druhé kapitole této práce.

---

³⁷ Kopecký, M. Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva. Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2010. s. 111

³⁸ Tamtéž, s. 115 – 116

³⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §140 odst. 2

4 Působnost obcí

Působnost v základním slova smyslu a v souvislosti s probíraným tématem představuje práva a povinnosti, kterými jsou nadány územní samosprávné celky k plnění svých úkolů. Působnost můžeme nejprve rozdělit na působnost územní a věcnou.⁴⁰

Územní působností chápeme výkon úkolů územních samosprávných celků na určitém území vymezeném hranicemi správního obvodu územně samosprávného celku. Obce a kraje tak vykonávají veřejnou správu pro své vlastní území a v případě dalšího zákonného zmocnění, kterého je potřeba pro rozšíření územní působnosti, dále pak pro obce ve svém okolí. Těmito obcemi s větším správním obvodem než je jejich vlastní území jsou obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností, které vykonávají státní správu pro své okolí.

Věcná působnost znamená okruh pravomocí, které obce a kraje mohou vykonávat. Tyto územní samosprávné celky jsou nositeli práv a povinností jak ve veřejnoprávní, tak v soukromoprávní oblasti a mohou tak ovlivňovat právní postavení fyzických a právnických osob veřejného práva i vstupovat do vztahů práva soukromého, a to kupříkladu uzavíráním soukromoprávních smluv s právnickými osobami, apod. Veřejným oprávněním územně samosprávného celku vůči fyzickým a právnickým osobám na území obce či kraje je nejčastěji vydávání obecně závazných vyhlášek a nařízení.

Dalším dělením, které je v České republice uplatňováno, je dělení působnosti územních samosprávných celků na působnost samostatnou a přenesenou. Rozdíly mezi těmito jsou především v „*dozorčích oprávněních správních úřadů vůči orgánům samosprávy (zda mohou měnit, rušit či sistovat akty orgánů samosprávných celků)*“.⁴¹ Dalším rozdílem je poskytování finančních příspěvků na výkon těchto působností. Podle zákona o obcích a zákona o krajích stát přispívá na výkon přenesené působnosti ze státního rozpočtu.⁴² Výkon samostatné působnosti si financuje příslušný územní samosprávný celek ze svého rozpočtu s možností získání různých druhů dotací.

---

⁴⁰ Kopecký, M. Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva. Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2010. s. 163

⁴¹ Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. s. 100 - 101

⁴² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §62 a zároveň zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, §29 odst. 2

4.1 Samostatná působnost

Úkoly v oblasti samostatné působnosti vykonávají územní samosprávné celky jako svá subjektivní práva, do kterých stát může zasahovat pouze na základě Ústavy, a to čl. 101 odst. 4. Tyto úkoly vykonávají obce ve svém vlastním zájmu, v zájmu územního rozvoje obce a jejích občanů a týkají se záležitostí těchto oblastí.

Ústava i zákon o obcích a zákon o krajích určují samostatnou působnost územních samosprávných celků jako působnost základní. Ústava tento předpoklad projevuje v čl. 105, kterým je územním samosprávným celkům přiznáván výkon přenesené působnosti pouze na základě dalšího zákonného zmocnění. Vedle toho zákony o obecním a krajském zřízení obsahují paragrafy, které předpokládají činnosti patřící do samostatné působnosti. Až na základě výslovného zmocnění zvláštního zákona k výkonu přenesené působnosti jim je výkon státní správy svěřen.⁴³

Ústava zaručuje územním samosprávným celkům samosprávu (čl. 8 Ústavy ČR), jejímž projevem je mimo jiné vydávání obecně závazných vyhlášek, které jsou oprávněny podle čl. 104 odst. 3 vydávat zastupitelstva obcí a krajů. Těmito předpisy obce přímo zasahují do právního postavení občanů, ukládají práva a povinnosti fyzickým a právnickým osobám na území obce či správního obvodu a regulují tak jejich chování. Zákonem o obcích jsou také upraveny záležitosti nebo, dá-li se říci, situace, v rámci kterých může obec uložit povinnost obecně závaznou vyhláškou.⁴⁴

Obce v samostatné působnosti spravují záležitosti, které se přímo týkají jejich zájmů a zájmů občanů. Do těchto záležitostí můžeme zařadit územní změny obce (slučování, připojování, oddělování)⁴⁵, záležitosti vnitřní organizace obce⁴⁶, hospodaření obce⁴⁷, rozvoje obce, apod.

---

⁴³ § 8 zákona o obcích, §4 zákona o krajích

⁴⁴ § 10 písm. a) – d) zákona o obcích

⁴⁵ Tamtéž, §19 – 26a

⁴⁶ Tamtéž, hlava IV

⁴⁷ Tamtéž, díl 2

4.2 Přenesená působnost

Vykonávání státní správy územními samosprávnými celky je v českém právním systému nazýváno výkonem přenesené působnosti. Z hlediska originárního nositele státní správy – státu, se jedná o nepřímý výkon státní správy, který je územním samosprávným celkům přiznán v Ústavě, která obsahuje ustanovení o možnosti svěřeni výkonu státní správy obcím a krajům. Svěřit státní záležitosti na nižší úrovně veřejné správy lze však pouze na základě zákonného zmocnění.⁴⁸

Přenesená působnost tedy obnáší výkon státních záležitostí na krajských a obecních úrovních a projevem tohoto výkonu přenesené působnosti je kupříkladu vydávání nařízení obce a kraje (dále jen „nařízení obce“). V souvislosti s výkonem přenesené působnosti vznikají správní obvody obcí, které se mohou shodovat s vlastním územím obce, či v sobě navíc zahrnovat území obcí okolních. V případě, kdy správní obvod je větší než samotné území obce, jsou takové obce vykonávající státní správu pro sebe a zároveň pro své okolí nazývány obcemi s pověřeným obecním úřadem či obcemi s rozšířenou působností, a to podle rozsahu přiznaného výkonu přenesené působnosti.

---

⁴⁸ Čl. 105 Ústavy ČR.

5 Obec s pověřeným obecním úřadem

Po úvodním seznámení se s pojmy nezbytnými pro plné pochopení problematiky obcí s pověřeným obecním úřadem a s činností a chodem územních samosprávných celků, se dostáváme k hlavnímu tématu této bakalářské práce, k obcím s pověřeným obecním úřadem.

Tyto obce zahájili svoji činnost v současné podobě společně s obcemi s rozšířenou působností 1.1.2003 v návaznosti na vydání zákona o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností. Podle tohoto zákona existuje 388 obcí s pověřeným obecním úřadem, které jsou uvedeny v příloze č. 1 tohoto zákona, a které jsou vždy součástí správního obvodu obce s rozšířenou působností.⁴⁹ Správní obvody těchto obcí byly nadále stanoveny vyhláškou ministerstva č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, která byla několikrát novelizována, naposledy vyhláškou č. 388/2015 Sb.⁵⁰

Pověřené obecní úřady jsou orgány obce, které vykonávají státní správu pro své území a současně pro okolní obce, které spadají do jejich správního obvodu. Přenesenou působnost pro tyto obce vykonávají v rozsahu, který stanoví zvláštní zákony a zároveň ve správním obvodu, který je určený výše zmíněným právním předpisem.

Podle zákona o obcích vykonává pověřený obecní úřad přenesenou působnost pro obce, jejichž orgány řádně výkon přenesené působnosti neplní, a to na základě rozhodnutí krajského úřadu, který dále rozhodne o převodu příspěvku na výkon přenesené působnosti na obec s pověřeným obecním úřadem.⁵¹ Pro obce, jimž byl výkon přenesené působnosti odejmut, vykonávají obce s pověřeným obecním úřadem opět pouze část nebo celou přenesenou působnost, výkon působnosti samostatné tedy nadále těmto obcím náleží a je to jejich jediná působnost (pokud nebyla převedena jen část působnosti přenesené na pověřený obecní úřad).⁵²

---

⁴⁹ Regionální informační servis. *Správní členění kraje*. [online]. [cit. 2017-03-08]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/ustecky-kraj/verejna-sprava/spravni-cleneni/>

⁵⁰ Český statistický úřad. *Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem*. [online]. [cit. 2017-03-10]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/rso/poverene_obce

⁵¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §64 a 65

⁵² *Kopecký, M.* Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva. Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2010. s. 200

5.1 Historie a vývoj

Jak píše Eva Horzinková a Vladimír Novotný, za předchůdce samosprávných obcí se považují obce vznikající za Josefa II., tzv. obce katastrální, které byly podřízené krajským hejtmanům a volily si své obecní orgány, jakým byl např. rychtář nebo obecní výbor. Tyto obce byly ale po smrti Josefa II. nahrazeny.⁵³

*„Vznik územní samosprávy na našem území souvisel s rozpadem feudálního absolutismu a s nástupem konstituční monarchie.“*⁵⁴ V průběhu roku 1848 byly sepsány dvě petice, ve kterých občané požadovali vytvoření obecní a městské samosprávy, kterých se občané dočkali s přijetím Pillersdorfovi ústavy. Později s přijetím prozatímního obecního zákona v roce 1849 bylo vytvořeno první obecní zřízení, jehož působnost již byla rozdělena na působnost přirozenou (dnes samostatnou) a přenesenou.

Po době obnoveného absolutismu se stalo dalším milníkem ve vývoji obecní samosprávy vytvoření rámcového zákona obecního z roku 1862 a zemských zákonů obecních z let 1863 a 1864.⁵⁵ Tento zákon upravoval kromě místní samosprávy pro Čechy i vytvoření vyšších územních samosprávných celků, v té době okresů a zemí.

Po vzniku Československé republiky roku 1918 zůstávaly předchozí zákony z let 1862, 1863 a 1864 stále platné, přičemž nově náležela zákonodárná iniciativa Národnímu shromáždění, které tak mělo novely zmíněných zákonů o obecních zřízeních ve svých rukou a veškeré samosprávné i státní úřady a celky mu byly podřízeny, včetně ústavů obecních. Během následujících let byly vydávány další zákony, které určitým způsobem upravovaly působnost i orgány samosprávy.

V období druhé republiky, tedy v průběhu přibližně jednoročního období před začátkem 2. světové války, došlo k vydání nařízení vlády, které se věnovalo ustanovení obecních tajemníků. Tato funkce byla zřizována v obcích určených vládou pro jednu či více obcí a sloužila k výkonu přenesené působnosti a za určitých podmínek i k výkonu působnosti samostatné.

---

⁵³Horzinková, Eva; Novotný, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. s 86

⁵⁴Koudelka, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2. aktualiz. a přeprac. vydání. Praha: Linde, 2008. s. 2

⁵⁵ Zemské zákony obecní byly vydané pro jednotlivé země našeho území (Čechy, Moravu a Slezsko), a to pro Čechy a Moravu v roce 1864 a pro Slezsko roku 1863.

V roce 1948 převzaly výkon státní správy na všech stupních územní samosprávy národní výbory a v témže roce byl zemský model nahrazen krajským, a to zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení. V následujícím období se staly místní a městské národní výbory státními orgány územních samosprávných celků a obce působily jako nejnižší celky územního členění státu.

V roce 1990 byly ústavním zákonem Federálního shromáždění č. 294/1990 Sb. zrušeny národní výbory a následně přijaty zákony, které též přispěly k reformě územní samosprávy na našem území. Těmito zákony byl např. zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení) nebo zákon č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, díky kterému byly vytvořeny nové správní úřady na okresní úrovni, okresní úřady. Tímto ústavním zákonem navíc vznikly obce jako samosprávná společenství občanů vlastníci majetek, se kterým hospodaří a hlava sedmá tohoto zákona se již samostatně věnovala místní samosprávě. Následně po vzniku samostatné České republiky byl přijat ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky a s ním položeny základy současné územní samosprávy. V následujících letech došlo k vydání zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), který již vycházel ze stávajícího stavu a to tak, že za obce považuje i ty územněsprávní celky, které byly obcemi ještě před nabytím a v den nabytí účinnosti daného zákona.⁵⁶

Změny od roku 1990 předpokládaly zrušení národních výborů a obnovení městské a obecní samosprávy. Představovaly první fázi reformy veřejné správy, která měla za úkol především vytvořit fungující krajské samosprávy a tato fáze byla ukončena přijetím zákona o obcích, který byl a je v celém procesu reformy veřejné správy klíčovým. Přípravy druhé fáze se datují od roku 2000, kdy byl přijat zákon č. 147/2000 Sb., o okresních úřadech. V tomto zákoně bylo obsaženo datum 31. prosince 2002, který představoval den ukončení činnosti okresních úřadů.⁵⁷ Zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů tak novelizoval více než stovku zákonů. Již dříve fungující obce s pověřeným obecním úřadem však nebyly dostačující na výkon pravomocí, které vykonávaly okresní úřady, a proto došlo k vytvoření třetího typu

---

⁵⁶Kopecký, M. Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 2 – 37 a dále 64 - 65

⁵⁷Hledíková, Z.; Janák, J.; Dobeš, J. Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. s. 480-484

obcí – obce s rozšířenou působností. Tyto obce společně s krajskými úřady, obcemi s pověřeným obecním úřadem a dalšími správními úřady (např. Pozemkový úřad) převzaly pravomoci bývalých okresních úřadů, přičemž největší část z nich byla převedena na obce s rozšířenou působností. Cílem druhé fáze reformy bylo decentralizování státní správy a přiblížení správy občanům.

Třetí fáze se zaměřuje především na orgány územní samosprávy a správy centrální. Změny týkající se dříve spíše organizačních struktur správy se nyní zaměřují na obsahovou stránku, tedy její modernizaci, etiku, řeší otázky účinnosti správy a jiné.⁵⁸

Obce s pověřeným obecním úřadem zahájily svoji činnost po nabytí účinnosti zákona o okresních úřadech z roku 1990. V tomto zákoně byla stanovena činnost obcí s pověřeným obecním úřadem, podobně jako v současnosti platném zákoně o obcích, v případě, že obec v tomtéž okrese nebude schopna vykonávat přenesenou působnost a že nevznikne dohoda o svěření výkonu přenesené působnosti s obcí jinou. Pak okresní úřad mohl stanovit výkon této působnosti za danou obec obci s pověřeným obecním úřadem. V případě, že obec, za kterou byla přenesená působnost vykonávána, byla později schopna se o záležitosti přenesené působnosti starat sama, okresní úřad mohl svěření přenesené působnosti zrušit.⁵⁹ Po roce 2002, kdy byla vydána vyhláška o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, se k tomu výčtu přidalo dalších 20 obcí, aby dostupnost veřejné správy pro občany byla co nejvýhodnější.⁶⁰ V dnešní podobě vykonávají obce s pověřeným obecním úřadem agendu svoji a pro okolní obce na základě platného zákona o obecním zřízení č. 128/2000 Sb.

5.2 Agenda obcí s pověřeným obecním úřadem

Zákon o obcích rozděluje podle rozsahu výkonu přenesené působnosti obce na tři základní typy, a to na obce základní, kterými jsou všechny obce na území České republiky, kterých podle Českého statistického úřadu existuje k 15. prosinci

---

⁵⁸ Rok v obci. *Reforma veřejné správy po roce 1989*. [online]. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/689-reforma-verejne-spravy-po-roce-1989/>

⁵⁹ Zákon č. 367/1990 Sb., o okresních úřadech, §23 odst. 1, 2

⁶⁰ Balík, S. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. s. 23 – 24

2016 celkem 6 258.⁶¹ Tyto obce vykonávají státní správu v základním rozsahu pro své území obce, a to na základě zákonného zmocnění zvláštními zákony. Příkladem je zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, který zmocňuje obecní úřady k „*ustanovení zvláštního příjemce dávky důchodového pojištění*“ podle § 118 odst. 3 tohoto zákona.⁶²

V závislosti na zaměření bakalářské práce je dle mého názoru vhodné přeskóčit agendu obcí s pověřeným obecním úřadem, abychom předtím stručně popsali výkon přenesené působnosti obcí s rozšířenou působností (205), tedy obcí, které převzaly největší část pravomocí po zrušených okresních úřadech od roku 2003. Nad rámec výkonu přenesené působnosti obcí s pověřeným obecním úřadem vykonávají obce s rozšířenou působností agendu na úseku matričních úřadů, evidence obyvatel či občanských průkazů. V těchto oblastech jsou činné i obce s pověřeným obecním úřadem, obcím s rozšířenou působností jsou však svěřené i další pravomoci. Příkladem je v oblasti matričních úřadů jejich kontrola, ověřování způsobilosti matrikářů, dodatečné zápisy matričních událostí a další činnosti podle zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení.⁶³ Do výlučné působnosti orgánů obce s rozšířenou působností patří otázky dopravní agendy včetně vydávání řidičských průkazů, vedení registru řidičů a spravování pozemních komunikací, a dále například kompletní činnosti spojené s institucí cestovních dokladů. Pro představu jsou na mapě v příloze č. 2 zobrazeny všechny správní obvody obcí s rozšířenou působností a jejich rozmístění na území České republiky.

Obce s pověřeným obecním úřadem (388) vykonávají přenesenou působnost v základním rozsahu a dále na základě zvláštních zákonů pro okolní obce, které spadají do jejich správního obvodu. Nevykonávají však státní správu v takovém rozsahu jako obce s rozšířenou působností. Činnosti, které vykonávají, zveřejňuje Ministerstvo vnitra České republiky v katalogích agend a činností veřejné správy.⁶⁴

Kromě činnosti, jejíž výkon je přiznán i obcím I. typu, tedy všem obcím, vykonávají obce s pověřeným obecním úřadem dále činnosti na úseku ochrany

---

⁶¹ Český statistický úřad. *Malý lexikon obcí České republiky – 2016*. [online]. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2016>

⁶² Zákon České národní rady č. 582/1991 Sb., o organizaci provádění sociálního zabezpečení, §10 odst. 1

⁶³ Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů

⁶⁴ Ministerstvo vnitra České republiky. *Katalogy agend a činností veřejné správy*. [online]. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/katalogy-agend-a-cinnosti-verejne-spravy.aspx>

přírody a zemědělského půdního fondu, veřejného zdravotního pojištění, krizových situací a hmotné nouze, regionálního rozvoje, ověřování, matričních úřadů, občanských průkazů, dále se věnují činnostem spojeným se zákony o vodách, o rodině, se stavebním zákonem a dalším okruhům záležitostí. V následujícím textu jsou podrobněji rozepsány činnosti spojené s těmito úseky veřejné správy.

Důležitou agendu obcí s pověřeným obecním úřadem tvoří široké spektrum činností spojených se stavebním zákonem.⁶⁵ Z důvodů velkého množství pravomocí obce s pověřeným obecním úřadem v souvislosti se stavebním zákonem uvádím jen některé z nich. Příkladem je tak vydávání rozhodnutí o umístění stavby nebo zařízení, o změně využití území, o změně vlivu užívání stavby a další rozhodnutí podle §77 písm. a) – e). Dále má obec s pověřeným obecním úřadem jakožto stavební úřad možnost prodloužit na žádost platnost územního rozhodnutí stavebního úřadu či změnit územní rozhodnutí nebo rozhodnutí o ochranném pásmu na žádost změnit (§94 odst. 1, 2).

Další významnou činností jsou činnosti pověřeného obecního úřadu jakožto úřadu matričního podle zákona o matrikách, jménu a příjmení. V této oblasti vede obec s pověřeným obecním úřadem matriční knihy a sbírky listin pro obec samotnou a zároveň pro obce patřící do jejího správního obvodu (§3 odst. 2). Kromě jiného vydává na žádost povolení k uzavření manželství na místech, které patří do správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem (dále jen „SO POÚ“) nebo vydává osvědčení o splnění všech požadavků k uzavření církevního sňatku mezi snoubenci.⁶⁶ Takový matriční úřad dále vydává rodné, oddací a úmrtní listy a vydává povolení ke změně jména či příjmení.

Podle zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech obec s pověřeným obecním úřadem přijímá žádosti o vydání občanského průkazu (§4 odst. 4), zadržuje a odesílá neplatné občanské průkazy příslušné obci s rozšířenou působností (§16 odst. 2), přijímá ohlášení o ztrátě, zcizení, poškození nebo zničení průkazu a následně oznamuje tuto skutečnost příslušné obci s rozšířenou působností (§16 odst. 4). K vydávání občanských průkazů jsou oprávněny pouze obce s rozšířenou působností, do jejichž správního obvodu obec s pověřeným obecním úřadem patří.

---

⁶⁵ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

⁶⁶ Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, §12 – 13

Na úseku ochrany zemědělského půdního fondu se činnost obce s pověřeným obecním úřadem (dále jen „POÚ“) řídila zákonem č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu a mohla kupříkladu ukládat odstranění závad nebo za určitých podmínek ukládat pokuty. V souvislosti s přijetím novely tohoto zákona účinné od června 2016 však pověřený obecní úřad jako orgán ochrany zemědělského půdního fondu nadále nepůsobí. Naproti tomu úkoly v oblasti ochrany přírody a krajiny jsou POÚ stále svěřeny, a to na základě §75 odst. 1 písm. b) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Výčet činností přiznaných POÚ je uveden hned následujícím §76 odst. 2 písm. a) – d), který obsahuje právo vyhlášovat památné stromy, ochranné pásy památných stromů a povinnost zajišťovat jejich ochranu.

Obce s pověřeným obecním úřadem dále poskytují podle §37 krizového zákona jednorázové dávky *„fyzickým osobám a obcím, které se při krizové situaci z důvodu havárie nebo živelní pohromy přechodně ocitly v mimořádně obtížných poměrech, lze poskytnout státní podporu“*⁶⁷ a na základě zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi jsou POÚ oprávněny vykonávat činnosti podle tohoto zákona v souvislosti s poskytováním dávek podle §4 tohoto zákona, kterými jsou příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc.

Kromě výše zmíněného vykonávají obce pověřeným obecním úřadem dále činnosti spojené se zákonem o vodách, s volbami do Evropského Parlamentu, do Parlamentu ČR, do zastupitelstev obcí a krajů nebo na úseku požární ochrany.

Jak již bylo několikrát zmíněno, obce mají možnost v přenesené působnosti na základě čl. 79 odst. 3 Ústavy, který umožňuje orgánům územní samosprávy, tedy i orgánům obce s pověřeným obecním úřadem, vydávat právní předpisy, a to na základě, v mezích zákona a po předchozím zákonném zmocnění. Výkon státní správy orgány územní samosprávy je dán čl. 105 Ústavy.

Tato nařízení mohou v přenesené působnosti vydávat rady obce, jejichž kompetence, pokud rada není zřízena, jsou svěřeny zastupitelstvům obcí. V oblasti vydávání nařízení se příslušné orgány řídí pouze zákony a jinými právními předpisy. Zákony, které zmocňují orgány obce k vydání nařízení, také přímo či nepřímo stanoví, kdy a v jaké konkrétní věci má být nařízení obce vydáno. Z důvodu často

---

⁶⁷ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, §37 odst. 1

nekonkrétního vymezení situace daným zákonem, která má být právním předpisem obce upravena, je činnost územních samosprávných celků a zvláště vydávání nařízení předmětem častého dozoru příslušných orgánů a zasedání soudů.⁶⁸

5.3 Orgány obce s pověřeným obecním úřadem

Na základě zákona o obcích si zřizují obce s pověřeným obecním úřadem tyto orgány: zastupitelstvo, radu, starostu, zvláštní orgány a obecní úřad.⁶⁹ Zastupitelstvo a rada obce mají nadále právo zřídit si jako své iniciativní a kontrolní či poradní orgány výbory a komise.

5.3.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je složeno z členů zastupitelstva, kteří „jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva“⁷⁰ a jejich funkční období je čtyřleté⁷¹. Volby do zastupitelstev obcí se řídí zákonem č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, podle kterého volby vyhláší prezident republiky do 90-ti dnů před jejich konáním, pokud nestanoví tento zákon jinak.⁷² Jedním z volebních orgánů je také pověřený obecní úřad.⁷³ Počet zastupitelů se odvíjí od počtu obyvatel a velikosti správního území obce. Členové zastupitelstva jsou povinni účastnit se zasedání zastupitelstva, plnit úkoly, které jim orgány, jichž je členem, uloží a hájit zájmy občanů obce. Mohou předkládat zastupitelstvu, radě, výborům a komisím návrhy na projednání, mohou dále vznášet dotazy, připomínky a podněty k určitým orgánům obce a jejich členům, a zároveň od nich mohou žádat informace potřebné k výkonu funkce.

Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech samostatné působnosti. Schvaluje rozpočet, závěrečný účet a účetní závěrku obce, schvaluje programy pro rozvoj obce,

---

⁶⁸ Grospič, J.; Louda, T.; Vostrá, L (eds). Územní samospráva v České republice a v Evropě. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. s. 207 – 213

⁶⁹ Pro potřeby bakalářské práce jsou veškeré orgány uváděny pouze v souvislosti s obcí, která není městem ani městysem. Orgány města proto jsou: zastupitelstvo a rada města, starosta, městský úřad a zvláštní orgány města. Pro městyse to jsou: zastupitelstvo a rada městyse, starosta, úřad městyse, zvláštní orgány městyse. A konečně statutární města zřizují tyto orgány: zastupitelstvo a radu města, primátora, magistrát a zvláštní orgány města. Pokud jsou statutární města členěna na městské části či obvody, dané přívlasky se změní v souvislosti s příslušným členěním, a to např. na zastupitelstvo městské části či městského obvodu.

⁷⁰ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, čl. 102 odst. 1

⁷¹ Tamtéž, čl. 102 odst. 2

⁷² Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, §3 odst. 1

⁷³ Tamtéž, §6 písm. e)

zřizuje a ruší právnické osoby, příspěvkové organizace a organizační složky obce, zakládat a rušit výbory, volit a odvolávat jejich předsedy a ostatní členy, vyhlašovat místní referendum, vydávat obecně závazné vyhlášky, a vykonává další činnosti podle §84 a §85 zákona o obcích.

Zasedání zastupitelstva svolává a řídí zpravidla starosta. Tato zasedání jsou veřejná a informace o jejich konání je obecní úřad povinen zveřejnit na úřední desce obce nejpozději 7 dní před konáním zasedání. Zastupitelstvo se pro platné usnesení, rozhodnutí či volbu musí shodnout hlasy nadpoloviční většiny všech členů.

5.3.2 Rada obce

„Rada obce je výkonným orgánem obce v samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. V přenesené působnosti přísluší radě obce rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon.“⁷⁴ Toto je krátká, stručná, avšak výstižná, charakteristika postavení rady obce, která je kolegiálním orgánem skládajícím se ze starosty, místostarosty (nebo více) a ostatních radních volených z řad zastupitelů. Počet členů rady musí být lichý a odvíjí se od počtu zastupitelů, přičemž nejmenší možný počet členů je 5 a největší 11. Podle zákona o obcích počet členů rady nesmí převyšovat jednu třetinu počtu zastupitelů, a pokud má obec méně než 15 členů zastupitelstva, rada se nevolí vůbec. V tomto případě připadají pravomoci rady na starostu obce, s výjimkou těch záležitostí, které jsou svěřeny zastupitelstvu.

V souvislosti s jednáním rady si rada vydává jednací řád, který tuto oblast upravuje. Tato jednání jsou na rozdíl od zasedání zastupitelstva neveřejná a zároveň zde neexistuje požadavek pravidelného jednání. Aby byla rada schopná přijmout usnesení nebo rozhodnutí je potřeba přítomnosti a zároveň i souhlasu nadpoloviční většiny všech členů rady obce.

V §102 zákona o obcích jsou vymezeny práva a povinnosti rady. Náplní práce rady je především příprava návrhů pro jednání zastupitelstva a plnění zastupitelstvem přijatých usnesení. Rada dále zabezpečuje hospodaření podle schváleného rozpočtu, zakládá a ruší komise jako své iniciativní a poradní orgány, řeší a projednává návrhy, připomínky a podněty jí předložené členy zastupitelstva nebo komisemi rady, stanovuje počet zaměstnanců obce v obecním úřadě, kontroluje

---

⁷⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §99 odst. 1

plnění úkolů obecním úřadem a komisemi rady, vydává v přenesené působnosti nařízení obce, a vykonává další činnosti dle §102 odst. 2 a 3 zákona o obcích.⁷⁵

5.3.3 Starosta obce

Starosta zastupuje obec navenek (§103 odst. 1 zákona o obcích) a je volen zastupitelstvem obce. Jmenuje a odvolává se svolením ředitele krajského úřadu tajemníka obecního úřadu, svolává a řídí zasedání zastupitelstva, uzavírá a ukončuje pracovní poměry zaměstnanců obce, informuje veřejnost o činnosti obce, podepisuje zápisy z jednání zastupitelstva a rady a společně s místostarostou podepisují právní předpisy obce. Starosta může pro výkon přenesené působnosti zřizovat zvláštní orgány, ve kterých jmenuje a odvolává jejich členy.

Místostarostu (nebo více) volí zastupitelstvo obce a ten zastupuje starostu v době nepřítomnosti. Starosta a místostarosta (nebo více) jsou členy rady. V případě jejich odvolání z funkce či vzdání se funkce, ztrácejí i pozici člena rady.⁷⁶

5.3.4 Pověřený obecní úřad

Správní úřad obce tvoří starosta, místostarosta (nebo více) a zaměstnanci obce přidělení na obecní úřad. V obcích s pověřeným obecním úřadem a s rozšířenou působností je zřizována funkce tajemníka, který je zaměstnancem obce a součástí obecního úřadu. V čele obecního úřadu je starosta. Obecní úřad se může členit na jednotlivé odbory a oddělení podle zaměření činnosti. Tyto odbory a oddělení zřizuje rada obce a nejčastějšími příklady je odbor životního prostředí, odbor sociální či odbor finanční.

Tajemník obce je jmenován a odvoláván starostou obce, je mu odpovědný a plní úkoly v samostatné i přenesené působnosti. Dále plní úkoly, které mu uloží zastupitelstvo, rada a starosta obce, účastní se zasedání zastupitelstva a jednání rady.

Obecní úřad v samostatné působnosti plní úkoly jemu zadané ze strany zastupitelstva nebo rady obce, pomáhá výborům a komisím s jejich činností a rozhoduje v dalších případech. V přenesené působnosti vykonává činnosti, které nebyly svěřené jinému obecnímu orgánu.⁷⁷

---

⁷⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, díl 3 hlavy IV

⁷⁶ Tamtéž, díl 4 hlavy IV

⁷⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, díl 5 hlavy IV

5.3.5 Orgány zastupitelstva a rady

Podle zákona o obcích je zastupitelstvu přiznána pravomoc zakládat a rušit výbory, které mají postavení iniciativních a kontrolních orgánů zastupitelstva. Jsou zřizovány vždy finanční a kontrolní výbory, ale obec může dále na žádost zřídit výbor pro národnostní menšiny a pro části obce osadní nebo místní výbory a jiné.

V čele výborů stojí s výjimkou osadních (místních) výborů člen zastupitelstva - předseda, v případě zmíněné výjimky je předsedou člen osadního (místního) výboru, kterého zvolí zastupitelstvo obce. Členy osadního (místního) výboru jsou občané přihlášení k trvalému pobytu na území části obce.

Výbory jsou nejméně tříčlenné orgány, které se zabývají agendou v rámci jejich věcné působnosti. Finanční výbory kontrolují hospodaření obce jak s majetkem, tak s financemi, kontrolní výbory kontrolují dodržování přijatých právních předpisů a plnění přijatých usnesení zastupitelstva a rady obce.

Radou obce mohou být dále zřizovány komise jako iniciativní a poradní orgány rady. Tyto komise mohou vykonávat samostatnou působnost, v rámci které jsou odpovědny radě, a dále i působnost přenesenou, pokud jim svěřena, ze které jsou odpovědny starostovi obce. V čele komise stojí předseda.

Právní úpravu těchto orgánů nalezneme v hlavě páté zákona o obcích.⁷⁸

---

⁷⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, hlava V

6 Město Všeruby

Poslední kapitola bakalářské práce představuje praktickou ukázkou obce s pověřeným obecním úřadem, její fungování, organizaci a několik zajímavostí o správním obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Všeruby.

V Plzeňském kraji se nachází celkem 16 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, které tvoří, podle přílohy č. 2 zákona o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností č. 314/2002 Sb., Blovice, Domažlice, Horažďovice, Horšovský Týn, Klatovy, Kralovice, Nepomuk, Nýřany, Plzeň, Přeštice, Rokycany, Stod, Stříbro, Sušice a Tachov. Zároveň se na tomto území nachází 35 obcí s pověřeným obecním úřadem, které jsou taktéž vyjmenovány v uvedeném zákoně v příloze č. 1. Těmito obcemi jsou Bezručice, Blovice, Bor, Dobřany, Domažlice, Holýšov, Horažďovice, Horšovský Týn, Kašperské Hory, Kdyně, Klatovy, Kralovice, Manětín, Město Touškov, Nepomuk, Nýrsko, Nýřany, Planá, Plánice, Plasy, Plzeň, Pobežovice, Přeštice, Radnice, Rokycany, Spálené Poříčí, Staňkov, Starý Plzenec, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov, Třemošná, Všeruby a Zbiroh.

Právě ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Nýřany se nachází správní obvody čtyř obcí s pověřeným obecním úřadem, a to správní obvody POÚ Nýřany, Město Touškov, Všeruby a Třemošná.

6.1 Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem Všeruby

Jak již bylo výše uvedeno POÚ Všeruby se nacházejí ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Nýřany společně s dalšími třemi obcemi II. typu. Celý tento správní obvod se nachází v okrese Plzeň - sever. Podle počtu obcí, jejichž území vymezují správní obvod ORP Nýřany jsou Všeruby na posledním místě s jedenácti obcemi. Druhý nejmenší počet obcí zahrnuje POÚ Nýřany a o první místo se dělí POÚ Třemošná a Město Touškov, jejichž správní obvody zahrnují 15 obcí.

Okres Plzeň – sever je třetím nejrozlehlejším okresem Plzeňského kraje po okrese Klatovy a Tachov. Stejně tak s počtem 77 478 obyvatel zaujímá v rámci kraje

až třetí pozici. Co se však týká počtu obcí, je Plzeň – sever nejpočetnějším okresem s devadesáti osmi obcemi.⁷⁹

Správní obvod obce s rozšířenou působností Nýřany je šestým největším správním obvodem obcí III. typu v Plzeňském kraji. Na 55 286 obyvatel se na území tohoto správního obvodu nachází celkem 54 obcí. Ve srovnání s ostatními obcemi stejného typu na území Plzeňského kraje je hned po Plzni druhým nejlidnatějším obvodem a po Rokycanech a Domažlicích i správním obvodem s největším počtem obcí na jeho území. Údaje jsou dle Českého statistického úřadu (dále jen „ČSÚ“) platné ke dni 31.12.2015.

Správní obvod POÚ Všeruby celkově zaujímají plochu 17 170 ha a čítají celkem 4 278 obyvatel na 11 obcí. Podle ČSÚ zaznamenal tento správní obvod mezi léty 1991 a 2011 nárůst počtu obyvatel o 567 občanů. Oproti ostatním obcím s pověřeným obecním úřadem ve správním obvodu ORP Nýřany jsou Všeruby nejméně zalidněným obvodem, ovšem druhým největším, co se rozlohy týče.⁸⁰

Město Všeruby vzniklo způsobem uloženým zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) a na základě tohoto zákona také vykonává všechny své činnosti.

Ve Všerubech se nachází mateřská, základní i základní umělecká škola, ze zdravotnických zařízení je to praktický i dětský lékař a stomatologická ordinace. Zůstaneme-li stále v oboru, lékárna se nachází v nedalekém Městě Touškov. Výjimkou není ani přítomnost pošty, místní knihovny a domu s pečovatelskou službou. V obci navíc působí farnost při kostelu sv. Ducha.

Všeruby nabízejí občanům možnost zapojit se do kolektivu dobrovolných hasičů či fotbalového klubu. Další činným spolkem je spolek ProVšeruby, nezisková organizace, která se sama prezentuje jako *spolek „akčních“ občanů města Všeruby*. Tento spolek se stará o dostatečné společenské vyžití občanů, pro které každoročně pořádá desítky akcí během celého roku a program pravidelně zveřejňuje na svých internetových stránkách.⁸¹ Zvláštností je činnost spolku HRDIBOR Všeruby, který se věnuje historickým památkám ve všerubském okolí, jejich

---

⁷⁹ Krajská správa ČSÚ v Plzni. *Meziokresní srovnání*. [online]. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xp/meziokresni_srovnani

⁸⁰ Český statistický úřad. *Srovnání krajů v České republice – 2016*. [online]. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/26-spravni-obvody-obce-s20hb6iger>

⁸¹ ProVšeruby. Dostupné z: <http://www.provsruby.cz/>

propagaci a ochraně, ale v neposlední řadě i pořádání kulturních akcí pro veřejnost stejně jako ostatní spolky a organizace působící ve Všerubech.

Město také vydává od roku 2011 místní čtvrtletník *Všerubské listy*, ve kterých občany informuje o činnosti obce, o výsledcích jednání zastupitelstev, o činnosti školských a jiných zařízení, matriky a místních spolků a organizací.⁸²

Obec zahrnuje 7 částí obce, kterými jsou Všeruby, Chrančovice, Chrástov, Klenovice, Kokořov, Popovice a Radimovice, přičemž kromě Všerub mají ostatní obce do 110 obyvatel.

Obec má též svůj znak a vlajku. Oba symboly nesou červenou, bílou (stříbrnou) barvu a černé jelení paroží. Právo na užívání vlajky bylo obci uděleno rozhodnutím č. 17 ze dne 18. dubna 2014. Vlajka tvoří tři vodorovné pruhy, z nichž horní a dolní jsou červené, prostřední bílý, a uprostřed černé jelení paroží. Znak představuje červený štít se stříbrným břevnem, v horní části s černým jelením parožím.⁸³

6.1.1 Historie obce

Všeruby vznikly kolem 9. a 10. století a později v průběhu 12. století, kdy na tomto území žili bratři Hrdibor a Vícemil, jejichž rod nechal na území Všerub postavit kostel sv. Martina. Název Všeruby se poprvé objevil v listině Přemysla Otakara I. z roku 1212, na které je uveden jako svědek Hrdibor ze Všerub.⁸⁴ Jeho rod

⁸² Město Všeruby. *Všerubské listy*. [online]. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://www.vseruby-mesto.cz/mesto/vserubske-listy/>

⁸³ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Symboly – Všeruby*. [online]. [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/bb022a0b-54f1-4cc3-b72b-8d9f46e097ac>

⁸⁴ *Bukačová, Irena*. Všeruby u Plzně 1212-2012. V Mariánské Týnici: Muzeum a galerie severního Plzeňska pro město Všeruby, 2012. s. 20 - 21

dále nechal ve 13. století postavit kamenný hrad, který už v současné době ve Všerubech nenajdeme. V této době byly Všeruby stále jen trhovou farní vsí.

O obci jako o městě podával zprávu až berní rejstřík Plzeňského kraje v druhé polovině 14. století, kde byla obec označena jako „oppidum“ neboli městečko či městys. I v průběhu následujících století byli občané Všerub a orgány této obce označováni terminologií určenou pro města. Jako radnice původně sloužila některá z městských staveb, až v roce 1622 byla ve Všerubech postavena radnice jako speciální stavba sloužící k výkonu městské správy.

V průběhu 16. století byly Všeruby několikrát prodány a podle publikace *Všeruby u Plzně 1212 – 2012* se o hradu na území Všerub dozvídáme právě v souvislosti s prodejem panství rytíři Petru Kokořovcovi z Kokořova kolem roku 1520. Od té doby je to také zmínka poslední. Jak je dále uvedeno, hrad byl nejspíše po roce 1539 opuštěn a brzy se všechny stavby u hradu i hrad samotný zřítily. Od konce 16. století se vlastníci Všerub opět častěji měnili. Na tomto území vládl rod Markvartů z Hrádku, rod Vřesovců a Kyšperští z Vřesovic a další.⁸⁵

V 19. století patřily Všeruby ke kunějovickému panství a v té době zde také došlo k četným archeologickým nálezům. Archeologií v oblasti Všerub se zabývali jak odborníci ze Západočeského muzea v Plzni, tak laická veřejnost, která ve většině případů narazila na archeologické nálezy náhodou. Touto laickou veřejností můžeme chápat osoby zapojené do projektů stavby odvodňovacího kanálu či výstavby plynovodu, během kterých byly nalezeny předměty ze 13. až z 18. století.⁸⁶

Ve 20. století byly Všeruby díky předchozímu označení za městečko zařazeny do seznamu měst, která mohla požádat o znovuudělení statusu města. Ten byl Všerubům navrácen rozhodnutím č. 30 předsedkyně Poslanecké sněmovny Miroslavy Němcové ze dne 29. února 2012 společně s městy Krásná Hora nad Vltavou a Krásné Údolí.⁸⁷

---

⁸⁵ *Bukačová, Irena. Všeruby u Plzně 1212-2012. V Mariánské Týnici: Muzeum a galerie severního Plzeňska pro město Všeruby, 2012. s. 25 – 44*

⁸⁶ Město Všeruby. *Archeologie ve Všerubech*. [online]. [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.vseruby-mesto.cz/mesto/historie/?more=12#news12>

⁸⁷ Poslanecká sněmovna České republiky. *Rozhodnutí č. 30 předsedy Poslanecké sněmovny*. [online]. [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=84763>

6.2 Organizační struktura

V čele města stojí od roku 2014 zvolený starosta Michal Vaněk, který byl zvolen do funkce po stávajícím starostovi Jaroslavu Schejbalovi. Místostarostou je nyní v obci pan Miroslav Falkenauer.

Město Všeruby je stejně jako každá jiná obec podle Ústavy ČR samostatně spravováno zastupitelstvem. V případě Všerub je zastupitelstvo tvořeno patnácti členy. „*Ustavující zasedání zastupitelstva se konalo dne 5.11.2014.*“⁸⁸ Jako své iniciativní a kontrolní orgány zřídilo zastupitelstvo obce finanční a kontrolní výbor. Podmínka minimálního počtu tří členů podle zákona o obecním zřízení byla splněna (podle §119 odst. 1 zákona o obcích).

Radu tvoří 5 členů, tedy požadovaný lichý počet nepřesahující jednu třetinu počtu zastupitelů podle zákona o obcích (§99 odst. 3). Členem rady je starosta, místostarosta a 3 členové rady. Rada je na rozdíl od zastupitelstva složena pouze z mužské části populace. Rada obce si zřídila komisy SPOZ (sbor pro občanské záležitosti), komisy přestupkovou, bytovou a komisi sociálně právní ochrany dětí. První a poslední zmíněné jsou pouze tříčlenné, přestupková komise je tvořena čtyřmi členy a komise bytová dokonce šesti.

Obligatorně je též zřízena funkce tajemníka, kterou v současné době zastupuje Markéta Drnková. V této funkci vykonává činnosti spjaté s příjmem písemných žádostí, stížností, pošty, v případě potřeby poskytuje informace veřejnosti o pozemcích a územním plánu a další informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Tajemnice dále poskytuje výpisy z Czech POINTu a provádí vidimaci a legalizaci, tedy ověřování listin a podpisů.

Činnosti v přenesené působnosti stanovené zákonem vykonává městský úřad a dále úřad sociální, stavební a životního prostředí, které vykonávají agendu přenesené působnosti pro všechny obce ve správním obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Všeruby, kterých je dohromady 36 včetně částí obce Všeruby.

Městský úřad Všeruby jako stavební úřad na základě zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) vykonává činnosti zmíněné

---

⁸⁸ Město Všeruby. *Organizační struktura*. [online]. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://www.vseruby-mesto.cz/urad-135/mestsky-urad-vseruby/povinne-informace-dle-zakona-c-106-1999-sb/organizacni-struktura/>

v předchozích kapitolách v rozsahu svěřeném obci II. typu tímto zákonem. Mimo jiné vydává např. rozhodnutí o prodloužení platnosti územního rozhodnutí. Jako příklad můžeme uvést rozhodnutí spis. zn. 362/2016, které vydal tento stavební úřad dne 7. března 2017 na žádost města Všeruby o prodloužení územního rozhodnutí týkajícího se výstavby náměstí.⁸⁹

Pro správní obvod Všerub dále vykonává přenesenou působnost matriční úřad, který působí v rámci města Všeruby a jejích spádových obcí, a dále pro obce Kunějovice, Nevřeň, Nekmír a Zahradka. Matriční úřad vykonává pro tyto samosprávné celky agendu vydávání rodných, oddacích a úmrtních listů, uzavírání sňatků, změny jména a příjmení a jiné s tím spojené činnosti. Kromě toho lze na matričním úřadu zažádat o výpis z rejstříku trestů či o jiné výpisy z Czech POINTu.

Obec s pověřeným obecním úřadem Všeruby dále vykonává činnosti již vyjmenované v kapitole páté. Věnuje se otázkám životního prostředí – ovzduší, ochrany přírody a krajiny, ochrany zemědělského půdního fondu, dále otázkám sociálních, do kterých spadají např. peněžité a věcné dávky, správní činnosti, výběr poplatků ze psů, jejich evidence či poštovní a přestupková agenda.⁹⁰

V souvislosti s výkonem státní správy v přenesené působnosti i v souvislosti s výkonem samostatné působnosti, je město oprávněno vydávat obecně závazné vyhlášky a nařízení.

6.3 Hospodaření obce

Obce II. typu stejně jako všechny ostatní územní samosprávné celky hospodaří podle vlastního rozpočtu⁹¹, který schvaluje zastupitelstvo obce⁹². Základem hospodaření je však vlastnictví určitého majetku, se kterým může obec manipulovat, chránit ho, starat se o něj a v neposlední řadě vést jeho evidenci. Hospodaření obcí je upraveno zákonem o obcích dílem 2 v hlavě II. Územní samosprávné celky by měly docílit co nejmenší finanční závislosti na státu, ačkoliv

⁸⁹ Město Všeruby. *Úřední deska*. [online]. [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.vseruby-mesto.cz/urad-135/mestsky-urad-vseruby/uredni-deska/>

⁹⁰ Město Všeruby. *Povinné informace dle zákona č. 106/1999 Sb.* [online]. [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.vseruby-mesto.cz/urad-135/mestsky-urad-vseruby/povinne-informace-dle-zakona-c-106-1999-sb/>

⁹¹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, §101 odst. 3

⁹² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §84odst. 2 písm. b)

stát poskytuje obcím (a krajům) určité příspěvky a dotace. Nejvýznamnější finanční podporou ze strany státu je zřejmě příspěvek na výkon přenesené působnosti, přiznaný obcím zákonem o obcích (§62). V současné době je „*míra finanční soběstačnosti rozpočtů obcí v ČR relativně vysoká*“.⁹³

Zastupitelstvo města Všeruby vyvěsilo na úřední desce dne 23.11.2016 návrh rozpočtu na rok 2017. Tento návrh počítá s ročními příjmy ve výši 26 458 000,- Kč, přičemž dalších 5 041 000,- Kč má být použito z prostředků na účtech z minulých let. Tím se příjmy a financování obce dostalo na částku 31 499 000,- Kč. Výdajovou stránku na druhé straně tvoří předpokládané výdaje bez financování ve výši 29 647 000,- Kč, a financování v celkové výši 1 852 000,- Kč, které tvoří především splátku úvěru u peněžních institucí. V celkovém součtu došli zastupitelé k částce 31 499 000,- Kč, která představuje výdaje a financování obce. Z toho lze vyvodit, že návrh rozpočtu obce na rok 2017 měl být schodkový a schodek se předpokládalo vyrovnat z financí z minulých let.

Navrhovaný rozpočet byl projednáván radou obce a zároveň finančním výborem zastupitelstva a ve finální podobě se některé částky změnily. Financování obce v rámci příjmů bylo zvýšeno na 6 991 000,- Kč, čímž se příjmová strana rozpočtu zvýšila na 33 449 000,- Kč a na druhé straně se předpokládané výdaje zvedly o necelé 2 miliony korun a celkový rozpočet absolutně vyrovnal.⁹⁴

---

⁹³ Wokoun, R. a kol. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. s. 231

⁹⁴ Město Všeruby. *Úřední deska*. [online]. [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.vseruby-mesto.cz/urad-135/mestsky-urad-vseruby/uredni-deska/>

Závěr

Problematika územní samosprávy je neustále probírané a stále aktuální téma. Ani po transformaci a reformách veřejné správy a, především v souvislosti s tématem bakalářské práce, územní samosprávy za posledních 30 let, není zákonodárce zcela spokojen s právní úpravou jednotlivých oblastí územní samosprávy, což mnohdy vede k vytváření, ne zcela zbytečných, avšak nepřiliš nutných právních předpisů. Tato přemrštěná zákonodárná iniciativa způsobuje podle mnohých odborníků chaos a ztížení orientace v oblasti právní úpravy a celkového fungování územních samosprávných celků. Cílem této práce však nebylo hodnotit činnosti zákonodárce v oblasti místní samosprávy, nýbrž seznámit čtenáře s existencí a fungováním obcí s pověřeným obecním úřadem.

První polovina práce byla zaměřena zejména na objasnění základních pojmů sloužících k pozdějšímu pochopení samotné existence a fungování obcí s pověřeným obecním úřadem. Z důvodů rozsáhlé úpravy veřejné správy jako celku i jejich jednotlivých subsystémů, jsou všechny důležité pojmy a činnosti popsány tak, aby čtenář pochopil existenci veřejné správy a s ní spojené procesy, a mohl tak rovněž být uveden do problematiky obcí s pověřeným obecním úřadem. Hlavní pojmy, které jsou v prvních kapitolách vysvětleny, jsou především veřejná správa jako celek, státní správa a samospráva, územní správa. Získáním povědomí o existenci veřejné správy, jejích subsystémů, a především poté jednoho z druhů samosprávy, se bakalářská práce pomalu dostává k tématu obcí jako územních samosprávných celků.

Druhá polovina práce už je věnována samotnému tématu s řádně uvedeným příkladem obce s pověřeným obecním úřadem, které fungují již od porevolučního období. Od roku 1990 se postavení a působnost pověřených obecních úřadů formovalo až do dnešní podoby, kterou zajistil především zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) a s ním související zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností a vyhláška Ministerstva vnitra ČR č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Vznik této právní úpravy byl podmíněn zrušením okresních úřadů, jejichž pravomoci přešly na obce I. a II. typu a na další správní úřady, čímž došlo k žádoucí

decentralizaci správy a naplnily se tak požadavky principu subsidiarity.

V této druhé části práce je čtenáři přiblíženo postavení, fungování a činnosti obcí s pověřeným obecním úřadem, stejně jako postavení, pravomoci a povinnosti jednotlivých orgánů činných v obcích s pověřeným obecním úřadem. Práce je orientována především na výkon státní správy orgány obcí s pověřeným obecním úřadem, protože právě přenesená působnost a její výkon je výrazným důvodem, proč se obcemi s pověřeným obecním úřadem zabývat. Pro zlepšení představy o těchto procesech probíhajících v dnes již osvědčeném systému je v práci uveden příklad obce II. typu, kterou je město Všeruby. V prvních kapitolách jsem nastínila polohu města i celého správního obvodu a zmínila krátce jeho bohatou historii. Na tomto příkladu jsou dále názorně demonstrovány kromě jiného i činnosti, které jsou svěřené obcím s pověřeným obecním úřadem a které jsou mimo jiné i popsány v kapitole předchozí.

S tímto rozložením veřejné moci (především rozdělením pravomocí mezi obce I., II. a III. typu) však též došlo k rozsáhlým ekonomickým výdajům spojeným s vytváření nových prostor, informačních a jiných systémů a s náklady na zabezpečení jejich fungování společně s financemi určenými jako odměny zaměstnancům, kterých zákonitě též přibýlo. Tyto výdaje jsou však nezbytné k zabezpečení výkonu správy co nejbližší k občanům a podle mého názoru tedy nejsou zbytečné.

Z důvodu velmi rozsáhlého tématu obcí s pověřeným obecním úřadem a s nimi spojených činností si myslím, že rozhodně nebyly vyčerpány všechny možnosti, jak veřejnost uvést do problematiky, a téma by zasloužilo větší prostor pro podrobnější zkoumání.

Resumé

The topic of this bachelor thesis is a municipality with authorized municipal office. The main purpose of this work is to approach functioning of the whole system, status and organizational structure of municipalities with authorized municipal office. These municipalities perform public administration before the second phase of the reform of public administration, after the effect of the Act on District Offices.

The first and the second chapter is a division of public administration as a whole into two subsystems - state and local governments. The chapter also discusses the relationship between the two subsystems. The third chapter focuses on the municipality as local governments. Here are characterized the municipalities and in the next chapter is a division of them. Overall, the first part of this thesis focuses on explaining important concepts. These concepts are necessary to understand the whole municipalities with authorized municipal office.

The second half of the work is focused on the municipality with authorized municipal office, which is entirely devoted the fifth chapter. Part of this chapter is the history and development of municipalities with authorized municipal office, their status in the course of the reform of public administration and here are also described activities that these municipalities do. In addition, there are enumerated the municipal authorities, which contributes to the functioning of the municipality.

The last chapter is an example of a municipality with authorized municipal office. This example is the city of Všeruby. Also here is given its history and general characteristics. Furthermore, a large part of the chapter is devoted to the activities of this city and its institutions and economy.

Seznam pramenů a literatury

Literatura:

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.

BUKAČOVÁ, Irena. *Všeruby u Plzně 1212-2012*. V Mariánské Týnici: Muzeum a galerie severního Plzeňska pro město Všeruby, 2012. ISBN 978-80-87185-16-2.

GROSPÍČ, Jiří; LOUDA, Tomáš; VOSTRÁ, Lenka (eds). *Územní samospráva v České republice a Evropě*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 423 s. ISBN 978-80-7380-028-4.

HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 792 s. ISBN 978-80-7179-254-3.

HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 599 s. ISBN 978-80-7400-624-1.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka; Jan JANÁK a Jan DOBEŠ. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-709-1.

HORIZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. s 234. ISBN 978-80-7380-096-3.

KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s 392. ISBN 978-80-7357-561-8.

KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Linde, 2008. s. 346. ISBN 978-80-7201-690-7.

POMAHAČ, Richard. *Veřejná správa*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 315 s. ISBN 978-80-7400-447-6.

WOKOUN, René; MATES, Pavel; KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava et al. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.

Internetové zdroje:

Český statistický úřad. [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/domov>

Krajská správa ČSÚ v Plzni. [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp>

Město Všeruby. [online]. Dostupné z: <http://www.vseruby-mesto.cz/>

Ministerstvo vnitra České republiky. [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/ministerstvo-vnitra-ceske-republiky.aspx>

Portál hlavního města Prahy. [online]. Dostupné z:
<http://www.praha.eu/jnp/cz/index.html>

Portál územního plánování. [online]. Dostupné z: <http://portal.uur.cz/>

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. [online]. Dostupné z:
<http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw>

ProVšeruby. [online]. Dostupné z: <http://www.provseruby.cz/>

Regionální informační servis. [online]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs>

Rok v obci. [online]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/>

Právní předpisy:

Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu

Ústavní zákon č. 294/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, a ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci, a kterým se zkracuje volební období národních výborů

Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci provádění sociálního zabezpečení

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení)

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

Zákon č. 147/2000 Sb., o okresních úřadech

Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů

Obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností

Zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti

s ukončením činnosti okresních úřadů

Vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

Zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Přílohy

Příloha č. 1: Tabulka počtu obcí s rozšířenou působností a s pověřeným obecním úřadem v jednotlivých krajích ČR

Příloha č. 2: Mapa správních obvodů obcí s rozšířenou působností na území ČR

Příloha č. 3: Správní obvod ORP Nýřany a jeho administrativní členění na obce pověřeným obecním úřadem

Příloha č. 1: Tabulka počtu obcí s rozšířenou působností a s pověřeným obecním úřadem v jednotlivých krajích ČR⁹⁵

Kraj	Počet okresů	Počet obcí celkem	Počet obcí k 1. 1. 2016	
			Obce s rozšířenou působností	z toho: Obce s pověřeným obecním úřadem
Hlavní město Praha		1		
 Středočeský kraj	12	1 145	26	55
 Jihočeský kraj	7	623	17	37
 Plzeňský kraj	7	501	15	35
 Karlovarský kraj	3	132	7	14
 Ústecký kraj	7	354	16	30
 Liberecký kraj	4	215	10	21
 Královéhradecký kraj	5	448	15	35
 Pardubický kraj	4	451	15	26
 Vysočina	5	704	15	26
 Jihomoravský kraj	7	673	21	34
 Olomoucký kraj	5	399	13	20
 Zlínský kraj	4	307	13	25
 Moravskoslezský kraj	6	300	22	30

⁹⁵ Portál územního plánování. [online]. *Obce*. [cit. 2017-03-06]. Dostupné z: <http://portal.uur.cz/spravni-ustporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

Příloha č. 2: Mapa správních obvodů obcí s rozšířenou působností na území ČR⁹⁶

⁹⁶ Regionální informační servis. [online]. *Správní členění kraje*. [cit. 2017-03-10]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/ustecky-kraj/verejna-sprava/spravni-cleneni/>

Příloha č. 3: Správní obvod ORP Nýřany a jeho administrativní členění na obce pověřeným obecním úřadem⁹⁷

⁹⁷ Český statistický úřad. [online]. *SO ORP Nýřany*. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xp/so_orp_nyrany